

Nr. 267 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** mei 2018
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Een nieuw Afrikaanse vrijhandelshandelsakkoord

Tijdens een speciale top in de Rwandese hoofdstad Kigali kwamen Afrikaanse staatshoofden afgelopen maart bijeen om een intercontinentaal vrijhandelssakkoord te ondertekenen. Dit zal moeten leiden tot een gigantisch handelsblok, met 1.2 miljard inwoners en een gezamenlijk BBP van bijna 2.000 miljard euro.

Dit vrijhandelssakkoord, de African Continental Free Trade Area (AfCFTA), moet het sluitstuk van de Afrikaanse integratie worden, een proces dat jaren geleden al begonnen is. Er zijn in de voorbije jaren verschillende regionale vrijhandelsblokken gevormd zoals ECOWAS, COMESA en SADC. Acht West-Afrikaanse landen hebben zelfs een gezamenlijke muntunie gecreëerd. En in 2015 boekte de Afrikaanse vrijhandelszone een overwinning toen drie grote landen een 'tripartite' sloten, wat uiteindelijk de AfCFTA deed ontstaan. Het lijkt er op dat Afrika de weg op gaat van de Europese Unie. De AfCFTA opent namelijk de deur voor een 'Afrikaanse Schengenzone' en een gezamenlijke munteenheid.

“Afrika is het continent van de toekomst, laten we definitief de pagina van het Afro-pessimisme omslaan”, aldus Mahamadou Issoufou, president van Niger. Als voorstander van een continentale vrijhandelszone pleit hij al drie jaar voor een vrijhandelszone die wellicht de interne handel met meer dan 50% kan laten toenemen.

Met 1,2 miljard mensen, waarvan een aanzienlijk deel onder de 25 jaar, is Afrika een zeer jong continent. Door de economische groei in landen zoals Nigeria, Ghana, Ethiopië en Kenia is de verwachting dat dit in de komende jaren alleen maar zal toenemen. Afrikaanse jongeren worden steeds creatiever en vooral innovatiever in het creëren van kansen voor henzelf. Mobiele technologische ontwikkelingen transformeren het gehele Afrikaanse landschap. Er wordt dan ook gezegd dat Afrika het continent van de toekomst is, want Afrika maakt nu al, zonder dat de AfCFTA in werking is, een enorme transitie mee.

AfCFTA treedt echter pas in werking als de helft van de ondertekenaars het voor het eind van dit jaar ratificeren. Een slecht teken is dat Nigeria, een van de sterkste economieën van Afrika, afwezig was in Kigali, omdat zowel bedrijven als vakbonden in het land bezwaar maken. Op dit moment is het de vraag hoe het proces van ratificatie in elk land zal verlopen.

Hoe dan ook hebben 44 van de 55 lidstaten van de Afrikaanse Unie het akkoord wel getekend, waaronder economische zwaargewichten als Zuid-Afrika, Kenia, Marokko, Egypte, Ethiopië en Algerije. Het is te hopen dat als dit akkoord in werking treedt, dit leidt tot meer werkgelegenheid en een afname van ongelijkheid en corruptie. (Bron: Afrikadag.nl/nieuws, www.france24.com, 21/3/2018)

Ecologisch herstelbeleid leidt tot opleving Ethiopische landbouw

Bij Ethiopië denken velen van ons nog steeds aan de hongersnoden in de jaren 1984 — 1985. Toch heeft het land alles om een landbouw-topland te worden.

‘Het is dat eigenlijk al’, zegt Jan Nyssen, fysisch geograaf aan de Gentse Universiteit. Nyssen is optimistisch over de zevenmijlslaarzen waarmee het land in de Hoorn van Afrika zijn noordelijke provincies herbebost, terraslandbouw heeft geïnstalleerd, dammen en vijvers aangelegd en de nog relatief primitieve landbouw-met-os-en-ploeg ‘geïntensiveerd’ heeft.

Tot de eerste hongersnood van de jaren zeventig had de Ethiopische keizer Haile Selassie wel volop geëxperimenteerd met verbeterde zaden, meststoffen, andere plantafstanden, maar dat leverde weinig op. De mensen hadden als enige keuze meer bos om te hakken en nieuw akkerland aan te snijden, zodat de bodem verder erodeerde en de watervoorraden uitgeput raakten. De jaren zeventig en tachtig waren een dieptepunt en liepen uit op twee zware hongersnoden. Veel had ook te maken met het beleid. Tot 1975 waren de boeren eigenlijk lijfeigenen van de feodale heersers, aan wie ze een derde van hun oogst moesten afstaan. Terwijl hun graan werd geëxporteerd, stierven zij van de honger. Sommigen schatten het aantal slachtoffers van de hongersnood in de jaren '80 op twee miljoen.

In de nasleep van dit nationale trauma werd een nieuwe landherverdeling uitgevoerd. Het land van keizer, adel en kerk werd verdeeld onder de bevolking, zodat iedereen een drietal akkertjes had, in totaal ongeveer één hectare. En de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties kwam aanzetten met een grootschalig “Voedsel-voor-werk”-programma. Ethiopische boeren uit noordelijke provincies werkten in ruil voor voedsel aan dammen, herbebossing en de aanleg van vijvers. Vandaag gaat er in het noorden veel minder water verloren. Het regenwater sijpelt nu ook door tot dieper gelegen aquifers. Grond wordt geconserveerd en de bossen groeien weer aan. De FAO heeft berekend dat tussen 1961 en 2011 de graanproductie gestegen is van 4,2 miljoen tot 17,8 miljoen ton.

Het totaalplaatje van de Ethiopische landbouw is helaas niet zo rooskleurig. De vruchtbare centrale en zuidelijke regio's, die veel geschikter waren voor landbouw dan het noorden, raken uitgeput door slecht grondgebruik.

Ethiopië wedt qua landbouw eigenlijk op twee paarden: intensieve precisielandbouw in het noorden met veel aandacht voor ecologie, extensieve, commerciële landbouw elders. Sinds 2007 heeft de overheid enorme percelen grond voor een appel en een ei verpatst aan de diaspora (Ethiopische hooglanders die eerst naar het buitenland trokken en nu in Ethiopië investeren) of Indische bedrijven, die zoveel hectaren kregen dat ze niet eens weten wat ermee aan te vangen.

De plantages van bedrijven zoals Heineken, dat gerst teelt op een uur rijden van hoofdstad Addis Abeba, of de bekende bloemenbedrijven, die tulpen telen en per vliegtuig naar Europa exporteren, zijn de zeldzame succesverhalen van deze grootschalige landbouw, zegt Nyssen. ‘Grootschalige landbouwsystemen zijn veel minder productief dan de precisielandbouw die de kleine boeren op hun akkertjes al eeuwen plachten te beoefenen. Helaas zet het huidige regime opnieuw in op grootschalige landbouw.’ (Bron: MO*, Stefaan Anrys, 27/3/2018)